

Praktiske oplysninger

Du er gæst på lodsejernes private ejendomme, som de velvilligt har åbnet for færdsel til fods. Du skal færdes hensynsfuldt. Der kan græsse kreaturer i engen og der lever mange dyr i naturen. Affald må ikke efterlades. Barnevogn kan medbringes på dele af ruten (landevejen). Sporet går gennem områder der kan være fugtige, hvorfor passende fodtøj tilrådes. Der kan være jagt på nogle tidspunkter af året. Det vil fremgå af skiltning.

Vil du vide mere end hvad der står i denne folder og på de opstillede info-tavler, så klik på Lyne Friskoles hjemmeside under udeundervisning: www.lynefriskole.dk.

Du er også velkommen til at kontakte:

Lyne Friskole, telefon: 60523061. Email: adm@lyfs.dk
Lodsejer Kjeld Andersen, mobil: 42 18 01 41. Email: kasa@bbsyd.dk, eller lodsejere Søren og Fie Schelde, mobil: 92 43 56 50. Email: fieschelde@gmail.com

NORDEA
FONDEN

Miljø- og
Fødevarerministeriet
Miljøstyrelsen

SPOR er støttet af Nordeafonden og Miljøministeriet. I samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Skovforening, Friluftsrådet, Kommunernes Landsforening, Landdistrikternes Fællesråd og Danmarks Jægerforbund.

SPOR

Raunkjær -Knude

Fugle- og dyreliv

Der er et rigt fugle- og dyreliv i området. Her kan du møde både ræv, hare, egern, rådyr og med lidt held se en grævling luske rundt i skumringstiden. Ved dyrefolden er der hugorme og i engen frøer og skrubbudser i massevis. Ved engsøerne findes der også mange spændende insekter, herunder guldsmede og vandnymfer.

Under himlen kan du høre viber og lærker synge om foråret og sommeren. Tranerne er vendt tilbage og fiskehejren står majestætisk i engen, mens musvågerne svæver hen over eng, skov og mark med deres karakteristiske skrig.

Træer og planter

Allerede i midten af 1800-tallet begyndte man at interessere sig for tilplantning i området. Det var især gran- og fyrretræer, men også bøgetræer og andre løvtræer. På Knude boede Niels Raunkjær (1866 – 1940) og familie. Han blev flere gange hædret for sin indsats med beplantningen og er mindet herfor i Kongenshus Mindepark ved Viborg. Nu er der et nyt stort skovrejsningsprojekt på vej.

Der findes endnu i dag mange gamle træer. Ved dyrefolden er det egetræerne, som dominerer sammen med revling, tyttebær, mosebølle, hedelyng og endda kløkkelyng. I engen findes fx smalbægret ensian, mjødukt, trævlekrone, engstorkenæb, kæruld, dunhammer og engkabelje.

Naturen er åben

SPOR åbner naturen. I samarbejde med danske landmænd, lodsejere og frivillige kræfter byder SPOR velkommen til oplevelser i det åbne landskab. SPOR er trampestier på landbrugsjord i hele Danmark, og du er velkommen til at være med.

For mere information om SPOR generelt kontakt SPOR, Axeltorv 3, 1609 København V eller ring 33 39 40 90 www.spor.dk

Region
Midtjylland

LAVET I
SAMARBEJDE
MED ELEVER
OG LÆRERE FRA
LYNE FRISKOLE

Kortsignaturer

	SKOV		VEJ/MARKVEJ
	BEBYGGELSE		STI
	BYGNINGER		GUL RUTE
	SØ/HAV		HENVISNING
	VANDLØB		FOLDERKASSE/START
	LEVENDE HEGN		

Se efter den gule folderkasse, her starter sporet.

Ruten er på sporet afmærket med gule trekanter på pæle.

Velkommen på sporet

Velkommen til Raunkjær-Knude Skolespor ved Lyne. Det er etableret i 2018 som en afmærket rute med gule skilte, er på 3,7 km og ligger ca. 13 km syd for Tarm. Det er åbent for alle og er en integreret del af Lyne Friskoles udeundervisning.

Sporet starter ved mindelunden på Raunkjærgård, Knudevej 3, 6880 Tarm, hvor der er folderkasse og infoskilt med QR-kode. Derefter går det mod sydvest ad Knudevej (asfalteret landevej) til en eng, med 2 engsøer. Derfra sønden om gården Knude, hvor ruten et kort stykke følger den flere hundrede år gamle sløjfe til den vestjyske drivvej. Skolesporet fortsætter ad Knudevej i retning mod Lyne, og slutter på Knude Hede ved "ruinerne" af den gamle studefold.

1 — Mindelunden på Raunkjærgård

I mindelunden gemmer sig kulturhistorien om dem, der i 1800-tallet opdyrkede heden på Raunkjær-egnen og satte engvandingen i system. Der er rejst en flot mindesten i 1929 i respekt for og påskønnelse af det hårde slid med opdykningsarbejdet. I 1938 kom endnu en mindesten for den kendte botaniker og direktør for Københavns Botaniske Have, Christen

Raunkjær, som var født og opvokset på Raunkjærgård i midten af 1800-tallet. Han blev/er verdenskendt for udviklingen af det "Det Raunkjærsk livsformssystem", som stadig anvendes til at beskrive biodiversiteten i et afgrænset område. Mærk historiens vingesus fra Vestjylland med en lille gåtur i lunden med de høje bøgetræer, tæt på den lille sø med bord/bænkesæt og ny egetræsbænk.

2 — Engen ved Knudevej

I engen ved Knudevej 2 – kaldet "Knude Kær" i gamle dage – er der mulighed for at opleve en spændende flora og fauna. Der er opsat et bord/bænkesæt tæt på græsmarken ved søen, hvor du kan gøre ophold og indtage den medbragte madpakke, mens du nyder roen og stilheden. I og omkring søen er der masser af insekt- og paddeliv. I nærheden findes også grævling, hare, ræv og egern. Der blev især i 1800-tallet hentet mosetørv og høstet store høslæt i engene heromkring. I begyndelsen af 1960'erne fandt Nationalmuseet under en arkæologisk udgravning mange potteskår, måske fra sten- eller bronzealderen. Fund i to gravhøje mellem Raunkjær og Knude, en lerkrukke og bronzesværdstumper, vidner også om en tidlig aktivitet i området.

3 — Studedrivernes dyrefold

Konturerne af dyrefolden på Knude Hede er særdeles tydelige endnu og har en unik kultur- og naturhistorisk værdi. Volden blev anvendt til at spærre studene ind i om natten, når de blev drevet ad den lange "vestjyske drivvej" fra Vendsyssel til

Frisland. Tusindvis af stude blev i små flokke drevet fra nord mod markederne i syd. Vejen var led i et større netværk af handelsveje, der helt fra oldtiden har sat Vestjylland i kontakt med omverdenen. Den "Vestjyske Drivvejs" forløb er i store træk identiske med den nuværende Hovedvej A 11, men med et utal af sløjfer. Blandt andet slog den et slag ved Brosbøl i retning mod Østergårde, forbi Knude og videre til Strellev. Her er også et bord/bænkesæt, info-skilt og folderkasse.

Kort historik

Tanken omkring et Skolespor opstod i 2016, hvorefter lods-ejerne blev kontaktet. De var straks med på idéen. Det samme var Lyne Friskole. Borgerforeningen blev informeret og etableringen koordineredes med etableringen af Lynes nye stisystem. Dyrefolden fra studedrivernes tid blev fredet i 2017 og blev til en Venskabsfold mellem Lyne Friskole, RKSK og Ringkøbing-Skjern Museum. Skolesporet blev indviet i juni 2018. Juni 2019 afholdtes Sporenes Dag bl.a. med naturvejleder og orienteringsløb. I 2020 kom Sporet med i det landsdækkende forsøgsprojekt: "Vilde Spiselige Spor"/ www.vildmad.dk Fra 2018 til 2020 er der givet bevillinger på ca. 200.000 fra Friluftsrådet, Nordeafonden, Norlys Vækstpulje, RKSK Gearingspuljen. Vejen er banet for etablering af shelters/udeskole. I 2021 igangsættes nyt koncept for udeskole i træbeklædte skibscontainere i samarbejde med FGU Midt-Vest og Ringkøbing-Skjern kommune.